

Kmet, delavec in obrtnik
ni bode narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Izsesti po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejema.

Kmetški list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetškega ljudstva“.

Vsakdo uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici štev. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovnem za-
vodu št. 11.368.

Delo finančnega odbora končano.

V sredo pozno v noč je končal finančni odbor svoje delo na proračunu za leto 1926/27, katero začela s 1. aprilom. Pri ministrstvu saobračaja je finančni odbor prihranil 131,010.061 Din ter zmanjšal uslužbenca za 361, pri ministrstvu trgovine in industrije za 2,958.564 Din in število uradnikov za 33, pri ministrstvu prosvete za 8,409.192 Din, uslužbenca za 88. Celokupni prihranek pri vseh ministrstvih znaša 620,100.368 Din in 5058 uslužbencev. Ker pa je v tej vsoti zapopadeno tudi Belje in Topolovac z vsoto 166,431.394 Din, je pravega prihranka le 453,668.974 dinarjev. Ta vsota se deloma uporabi za nove amandmane, kakor za ceste, ljubljansko univerzo, osnovne šole in mnoge druge zelo potrebne stvari, ki so bile izpuščene iz budžeta že prej, predno smo ga dobili v finančni odbor, deloma pa se bodo najkrivičnejše naklade zmanjšale. Uresničilo se je ono, česar sem se bal v naprej: da vsi naši napor ne bodo obrodili tistega sadu, ki so ga zahtevali na prvi seji vsi govorniki in ki ga narod s pravico pričakuje. Korak k zboljšanju pa je le storjen. Vladina večina je trdno odločena, da vstavi v finančni zakon zopet staro odločbo, ki je bila v proračunu za leto 1922/23 v členu 25. in ki določa, da pripada članom finančnega odbora pravica nadziranja tudi pri uporabi budžeta. Le če se ta zopet uveljavi in če bo ves finančni odbor stalno celo leto vršil svojo dolžnost, potem moremo pričakovati, da bo prihodnji budžet resnično odgovarjal stvarnim potrebam naroda in države, drugače pa ne. Toda led je prebit in po tej poti treba iti naprej!

Pri razdelku o državnih dohodkih smo dobili člani vladine večine zanimive podatke, katere je treba pokazati javnosti. Zlasti Slovenci imamo sto vzrokov, da se za to posebno zanimamo. Od leta 1919 pa do konca oktobra 1925 smo plačali na direktnih davkih:

Hrvatska in Slav.	1.089,195.813 D
Bosna in Hercegov.	704,612.036 D
Vojvodina (Srem,	
Banat, Bačka)	1,322,807.419 D
Slovenija	768,825.789 D
Dalmacija	136,258.334 D
Srbija in Črna g.	1,176.699.574 D

Skupaj 5.198,398.962 D

Ako primerjamo v Sloveniji plačane davke z Dalmacijo ali Srbijo ali celo z bogato Vojvodino, potem šele razumemo, da nismo imeli

leta 1918. v Sloveniji v politiki niti enega pametnega moža. Kdo je mogel vse te davčne zakone ob naših davčni upravi prenesti kar en bloc v Beograd? Kar brez pridržkov! In kako je mogla finančna uprava v Sloveniji stare avstrijske zakone izvajati v tako strogem duhu, da je Slovenija popolnoma obubožala, medtem ko so — kakor številke jasno kažejo — drugod povsod domači ljudje svoje varovali?

Posebno tipična je sledeča tabela. Slovenija je plačala na direktnih davkih:

leta 1919	17,735.000 Din
leta 1920	20,213.000 Din
leta 1921	77,140.000 Din
leta 1922	92,540.000 Din
leta 1923	173,610.000 Din
leta 1924	190,938.000 Din
leta 1925	217,801.000 Din.

Davke so posebno prešali v Sloveniji 1923., 1924. in 1925. leta, torej v času, ko je bilo od slovenskih mandatov v Koroščevih rokah 21, odnosno 20 poslancev. Tu je najlepši dokaz te zafurane politike. Z deklaracijami in telefonskimi baharijami v »Slovenec« in z grdimi članki v »Domoljub« in »Straž« se ne doseže uspehov. V finančnem odboru sta bila prav pridna oba klerikalca Pušenjak in Kulovec in čeprav je tu že pet let, a uspeh je enak ničli. Dokaz, da je treba slovensko politiko spremeniti. Če bo pa SLS napadala iz strahu za prelube mandate samo Radića, potem bo Slovenija še dolgo pritiskana.

Ob tej priliki sem zapazil pa še drugo stvar. Ko sem zahteval, da se vsaj pomočniško mesto pri delegaciji v Ljubljani briše in se je o tem razvila živahna debata, sem opazil, da je vsem organom finančnega ministra g. Šavnik zelo zelo pri srcu. Takorekoč, da brez njega biti ne morejo.

Potem se je reklo pri členu 114. finančnega zakona, ki se tiče oprostitve davka za nabavljalne zadruge državnih uslužbencev in ker je nov, da je — ker je stvar jasna že od poprej — samo zato potreben, ker so nekateri uradi to naporno tolmačili in vseeno obdavčevali. Na moje vprašanje je sledil odgovor, da je bil tak slučaj samo v — Sloveniji.

Potem bi rad vedel od g. delegata Šavnika, zakaj je Slovenija leta 1923, k poslovnemu davku, ki je za vso državo enak, prispevala sama 23.8%?

Potem sem zelo radoveden, kako je mogel dovoliti, da so podrejene oblasti v letu 1925 predpisale Sloveniji 140 milijonov direktnega davka, dasi ga je bilo v budžetu samo 70 milijonov predvidenega, a so ga — z dokladami vred iztirjale do konca oktobra 217,801.000 dinarjev?

In kako je mogoče, da je Slovenija plačala l. 1925 samo invalidskega davka 16,613.767, Srbija s Črno goro pa samo 15,734.775, Dalmacija samo 3,607.205 Din z istim davčnim zakonodavstvom in celo bogata Vojvodina s še hujšim zakonodavstvom samo 16,579.916, torej še vedno manj kot uboga Slovenija?

In še marsikaj sem videl ob tej priliki. Ne vem niti, kdo je zagrešil člen 121, ki je hotel povišati v Sloveniji pridobnino, in sicer pribitek 30% na 100% in kar sem jaz z veliko težavo preprečil?

Ta šola je bila sicer naporna, a dobra. Ob priliki bom naštel, kje vse se mi je posrečilo prištediti ali vobče za državo ali specijelno za Slovenijo, prej pa hočem počakati debate, da čujem državnike, kakor so Žebot, Brodar in drugi, ki so danes prišli lepo spočiti. Zlasti g. Žebot se je zaokrožil in vidi se, da so mu teknile kolone.

Beograd, 28. januarja 1926.

Ivan Pucelj.

Na kraju.

»Slovenska ljud. stranka polagoma spoznava, kako jo je zavozila s svojo »politiko«. Podobna je trdnjavi v vojnem času, ko jo obležejo sovražniki. Sovražniki trdnjavi zapro vse izhode in mirno čakajo, da poide obležencem hrana, ko se bodo morali udati. Natančno v tem položaju se danes nahaja SLS. Njenih 20 poslancev je za naše ljudstvo brez vsakega pomena in koristi! Te poslance in njihovo »politiko« naše ljudstvo drago plačuje. Prinesli pa niso ljudstvu niti enega dinarja, prav ničesar ne! Drugega nimajo dati ljudstvu kakor svoje lažnjive časopise, v katerih so natisnjeni dolgovozni »govori«, ki jih njihovi poslanci kujejo v potu svojega obraza. Ljudstvo to pogrešeno politiko SLS polagoma spoznava. Kakor pa teh 30 klerikalnih poslancev ljudstvu ne more nič dati, prav tako je z dr. Žerjavom in dr. Pivkom, ki se nahajata v podobnem položaju. Edini, ki se z uspehom trudi v sedanjem političnem položaju za naše ljudstvo in naše kraje, smo mi, so naši pošteni možje — poslanci! Mnogih nesreč in mnogih bremen stala lansko leto in letos rešila Slovence zlasti naša poslanca Pucelj in Kelemina, ki stojita z vzorno pridnostjo na straži in pri resnem, pozitivnem delu.

To pa naše nasprotnike silno jezi. In v bratskem objemu in v slogi tolčejo po nas »klerikalci« in »liberalci« v svojem časopisju. To nam nasprotno časopisje od »Slovenca« do »Domoljuba«, od »Jutra« do »Domovine« poroča in piše tako neistinito in tako zavito, da bi vsakdo samo nasedel, ako bi

jim verjel. Mi pa se smejemo brezskrbno, ker vemo, kje te zapeljivce našega dobrega in poštenega ljudstva žuli čevlji. Tako si je SLS izmislila zopet nov trik o enotni slovenski fronti, in »Slovenec« je pretekli četrtek hinavsko zjavkal o tem. Ko smo l. 1923 po volitvah predlagali SLS, da pristopi k snovanju »Slovenskega Narodnega Sveta«, je naš predlog ošabno odklonila, češ, mi tega ne rabimo. Če ne bomo v bodoče imeli več 21 poslancev, jih bomo imeli pa vsaj 15, ker smo klerikalci. Nam je stranka prvo! Tako so rekli. Ko je pred dobrim pol letom posl. Pucelj predlagal SLS enoten, skupen in složen nastop vseh slovenskih poslancev v zadevi davkov, ki tarejo Slovenijo, je SLS tudi ta njegov predlog ošabno odklonila. Sedaj pa pride »Slovenec« in piše v uvodnem članku takole hinavsko:

»Kaj stōriti? Mi smo že ponovno na tem mestu poudarjali, da je edina pot, po kateri je mogoče kaj doseči: združitev celokupnega slovenskega naroda v eno aktivno obrambno fronto. Najnaravnejša stvar na svetu. V slogi je moč. Resničnost tega pregovora nam ne more biti boljši opomin, ko v sedanjem trenutku. In če nas je Slovence v naši preteklosti našel složen marsikateri usodepolni položaj, nas mora složne najti tudi sedanjí položaj, ki ni nič manj usodepoln. Ni je stvari, ki bi ovirala pokrenitev skupne solidarne akcije proti budžetarnim nameram in finančnim operacijam sedanje vlade, ki pomenijo našo gospodarsko propast. Toda to akcijo je treba izvesti z vso energijo, vso doslednostjo in

z vsemi sredstvi, legalnimi seveda. Ne manjka se jih, samo mobilizirati in organizirati treba vse orožje, ki nam ga daje v roko ustava in zakon.

Pred vsem seveda treba začeti z enotno politično in parlamentarno akcijo. V to svrhu je potreben na eni strani medstrankarski sporazum, na drugi solidaren nastop slovenskih poslancev v skupščini. Jasno je, da prvo, kar se mora zgoditi, je izstop g. Pucelja in g. Kelemine iz vladnega tabora. Nerazumljivo, neopustno in neodgovorno je od teh dveh gospodov, ki sta tudi slovenska poslanca, da danes podpirata vladu, ki pripravlja naravnost atentat na gospodarsko življenje Slovenije. G. Pucelj in njegovemu drugu je danes mesto v opoziciji, na strani poslancev SLS, tam, kjer pričakujemo, da se bosta našla tudi poslanca SDS gg. Žerjav in Pivko... Vsi slovenski poslanci v skupščini spadajo danes na eno klop in morajo stopiti kot edinstvena parlamentarna delega-

cija slovenskega naroda v skupno in najodločnejšo opozicijo.

Zakaj piše »Slovenec« tako? Zato, ker ga jezi, da sta naša poslanca Pucelj in Kelemina dosegla za naše ljudstvo več kot vseh 20 esele-sarskih poslancev in če jim prište-jemo še vse »uspehe« in »zaslu-g« gg. dr. Žerjava in dr. Pivka zraven.

Mi pa pravimo. Ni treba samo enotne fronte slovenskega ljudstva, ampak celo enotne fronte vseh kmetov in delavcev Slovenije, Hr-vatske, Dalmacije in Hercegovine, Vojvodine in Slavonije! Na tem mi delamo in za tem gremo mi. SLS pa se je zadnja leta politično tako diskvalificirala, da ž njo ne bo noben pošten človek delal ne takšnih ne drugačnih »sporazumov«. Kdor svojemu zavezniku zavrtno vpa-da v hrbet, kakor so to delali vsi po-vojni vodilni političarji SLS, ne mo-re računati s tem, da bi mu še kdo verjel. Naš odgovor na to »Sloven-čevo« komedijanstvo je kratek in obsega samo besedo s klicajem. Glasí se: — »Hinavei!«

Nov prevrat.

Leta 1918 je propadla stara Avstrija. Propadla je sicer že zdavnaj prej, toda zapisan in podpisan je bil propad Avstrije 1. 1918.

V Avstriji smo živeli Slovenci okoli 6 stoletij. Kar je bilo mero-dajno za Avstrijo, je veljalo tudi pri nas. Naša usoda je bila z us-do Avstrije takorekoč nerazdruž-ljivo zvezana.

Dokler je vladal v Avstriji fev-dalni plemenitaš in grajščak, je vladal grajščak tudi pri nas. Ko je dunajski cesar preganjal protestan-te v Avstriji, jih je preganjal tudi pri nas. Ko je dobila svoje ustavne pravice Avstrija, smo jih dobili tu-di mi. Ko je bila odpravljena tla-ka v Avstriji, je bila odpravljena tudi pri nas. Ko se je začel boj med verstvom in svobodomiselstvom na Dunaju, smo dobili tudi mi svoje liberalce in klerikalce.

Tako smo Slovenci mirno in tiho živeli staroavstrijsko življenje, svo-jega življenja pa nismo poznali. V takem razpoloženju nas je dohitel prevrat 1. 1918 in kakor danes la-hko rečemo, tudi prehitel.

Naravoslovci trdijo, da ima vsa-ko telo splošno lastnost, ki jo ime-nujejo vztrajnost. Če položimo ka-men na tla, obleži na tleh, dokler ga kaka nova sila ne spravi v drug položaj. Če kamen sunem, bi se ka-men večno gibal v smeri sunka, če ga ne bi ustavilo trenje.

Tako smo se tudi mi premikali lepo po starem avstrijskem tiru da-lje, čeprav smo doživeli 1. 1918 »prevrat«. Doživeli smo namreč prevrat samo na zunaj, v srcu in v duši pa še do danes ne.

Ali se je kdo zavedal 1. 1918, kaj pomeni za nas lastna »narodna vla-da«? Smelo trdimo, da prav nihče! Kajti, če bi se bili mi zavedali po-mena svoje lastne vlade, bi je ne bili dali nikdar več iz rok! Dalje: Ali se je kdo zavedal važnosti dr-žavnopravnega akta od 1. decem-bra 1. 1918? Tudi nihče! Saj je šlo

vse v starem tiru naprej! Ljudje so hodili po ubožno podporo k župa-nu kakor prej, po orožne liste so hodili na okrajno glavarstvo kakor prej, fantje so hodili k vojakom ka-kor prej in so salutirali svojim ofi-cirjem kakor prej, politiki pa so nadaljevali staro liberalno in kle-rikalno igro kakor prej! Kje je to-rej tu kakšen prevrat?

Preobrnilo pa se je le nekaj. Ka-kor vsaka politična in socialna tvorba je bila tudi stara avstrijska država produkt velikega števila najrazličnejših tvornih sil. Avstrija je imela svoje verske, svoje narod-nostne, svoje politične in svoje so-cialne boje, katerih rezultat je bila baš — Avstrija, kakoršna je bila. Stara Srbija pa je imela zopet svo-je verske zadeve, svoje politične praske in svoj socialni razvoj. Sr-bija se je po prevratu združila z delom bivše avstroogrske monar-hije. Ali je mogoče, da bi delovale v državi, ki je sestavljena iz tako različnih elementov, še danes sa-mo tiste tvorne sile, ki so nekda-j ustvarjale in preoblikovale samo Avstrijo in samo Srbijo? Fizika pravi, da ne!

Politiki pa pravijo, da je to mo-goče, in tako se mirno gibljejo v starih avstrijskih in v starih srb-skih tirih naprej. Srbi se gredo še danes radikale in samostalce ka-kor pred vojno, mi pa liberalce, klerikalce in socialiste kakor pred vojno.

Kakor pa bi kamen, ki se trklja po gladki deski, kmalu čutil trenje pod seboj, če bi sploh čutil, ta-ko čuti tudi ljudstvo v celi naši dr-žavi, da se na starem tiru nekaj ustavlja. To čutenje je izraz nekega notranjega prevrata, ki prihaja si-cer polnih 7 let po vnanjem pre-vratu. Prihaja počasi, toda prihaja. Prihaja kljub okostenelosti politi-kov, ker se narava za voljo in za želje političnih ljudi ne meni. Novi elementi in nove tvorne sile zahte-vajo nove rezultate. O teh pa naj razmišljajo politiki, ne jaz, ker ni-sem politik! P.

Razne politične vesti.

Maribor. Nedeljski zbor g. Pribi-čeviča v Mariboru, ki so ga demo-kratje z veliko reklamo pripravljali več tednov po svojih številnih ča-sopisih in z osebno agitacijo ter napovedovali kot velikansko ma-nifestacijo, je potekel mirno in brez zanimanja. Udeležba je bila kljub silni agitaciji in številnemu spremstvu g. Pribičeviča tako, da niti dvorana niti galerija ni bila napolnjena, kakor bi bilo pričako-vati, če se računa na ljudsko rado-vednost. Ob napovedani uri ni bilo niti polovico dvorane udeležencev. G. dr. Lipold, ki je, kot predsednik oblastne organizacije JDS vodil zborovanje, je otvoril zborovanje, kot zborovanje Demokratske stran-ke in podal besedo Sv. Pribičeviču, katerega so po dvorani razmešče-ni, plačani klakerji aplavdirali. Njegov govor, ki je bil v splošnem žalna pesem preroka Jeremije nad zrušenim ministrskim stolcem, je dajal duška jezi nad Radičem. Po-vedal je to, kar je nam, ki čitamo »Kmeti list«, že davno znano. Da v naši državi ni parlamentarizma, ampak, da je neka oligarhija, ki je dosedaj bila vzrok padcu vsake vlade in ne, kakor v parlamentar-nih državah, kjer vlade padajo zbog nezaupanja v skupščini. Po-vedal pa ni, da je on osebno, kot voditelj SDS največ kriv, da se to dosedaj ni odpravilo. Povedal tudi ni, da je bil on v teh poprevratnih sedmih letih, skoraj ves čas v vla-di in, da je zato ravno on s svojo stranko najbolj sokriv sedanjega žalostnega stanja. Vsejedno pa mu moramo priznati, da se je tudi on nekaj naučil od Radiča, ker je pri-znal, da ima biti narod, (katerega voljo je, dokler je bil v vladi, ved-no preziral) suvereni faktor. Trdil je, da je njegova stranka zastopni-ca gospodarsko šibkih in nižjih slojev. To bi bilo res, toda samo te-daj, če te sloje tvorijo Slavenska banka, Trboveljska družba itd. Za to ni čudno, če so si udeleženci, ki so bili skoro izključno iz vrst inte-ligence, delali opazke, češ, kaj res misli, da govori samim bedakom, ki sploh niti vedeli niso, ali pa so pozabili, kaj je on delal v vseh le-tih svojega ministrovanja. Iz cele-ga njegovega izvajanja je bilo raz-vidno, da je sicer že navzet Radiče-vih nazorov, vendar pa se še ne more zaenkrat popolnoma otresti svoje stare koncepcije. Temu raz-logu je menda tudi pripisovati to, da je isto kar je v svojem govoru na Radiču poprej grajal, že v nasled-njem hvalil in stavil kot smernice svoje politike. Pazljivejši poslušal-ci, tudi SDS pristaši, so ta proti-slovja opazili in komentirali. — Za njimi je govoril g. dr. Žerjav, ki se je bavil izključno le s »klerikalci«. Zabava je bila s tem končana in g. Pribičeviča so vzeli njegovi izvež-bani spremljevalci na rame in od-nesli, menda na banket v »Union«.

Naš list je slab list. Od več strani smo prejeli poročila, da neki pre-napeti agitatorji SLS agitirajo proti našemu listu s tem, da označujejo naš list za »slab« list, ki širi v de-želi sama pohujšanja, nevero in sovražstvo proti katoliški cerkvi.

Dne 26. januarja t. l. pa je priobčil »Slovenec« uvodnik »Škodljivci«, kjer opisuje postanek slovenskega liberalstva natančno tako, kakor ga je pred nekaj tedni opisal »Kme-tijski list«. Če širi sam »Slovenec« med ljudi iste misli, kakor jih je izrazil že pred njim naš list, naš list gotovo ne more biti slab.

Nova raztegnitev davčnega vija-ka. V svojem poročilu o državnih dohodkih za bodoče leto poroča »Jutro« iz Beograda: »Med sploš-nimi neposrednimi davki je pred-videno za davek na poslovni pro-met 250 milijonov (za 50 milijonov več nego letos), za invalidski da-vek 160 milijonov (za 100 milijo-nov več) ter je reguliran davek na plače državnih nameščencev s 45 milijoni. Pri posebnih davkih so povečane skoro vse partije. V Slo-veniji so predvideni realni davki z 8,106.000 Din, torej za 3,098.000 Din več nego v tekočem proračunu, osebni davki z 32,310.000 Din (za 8,320.000 Din več), splošni prirezi na 40,902.600 Din (za 12,887.050 dinarjev več), specialni prirezi (sanitetski in šolski) 600.000 Din (za 360.000 Din več). — S temi šte-vilkami bi hotelo »Jutro« dokazati, kakšna silna nova bremena je na-ložila radikalsko-radičevska vlada Sloveniji z novim proračunom. Ka-ko pa stoji stvar v resnici? Zakaj so davki v Sloveniji tako visoki? Samo zato, ker se finančna dele-gacija za Slovenijo ne drži prora-čunskih števil, ampak iztirjava leto za letom od slovenskih davko-plačevalcev mnogo milijonov več kakor predvideva državni prora-čun! S številkami je dokazano, da je finančna uprava lansko leto iz-tisnila iz Slovenije pri nekaterih davkih skoro po dvakrat več kakor je bilo določeno v državnem prora-čunu! Če bi se iztirjalo le to, kar je predvideno v proračunu, bi se slovenski davkoplačevalci lahko znatno oddahnili! Če pa se finan-čna uprava pri nas ne drži državne-ga proračuna, ampak navija davč-ni vijak po svoji volji, tega ni kriv posl. Pucelj in tudi ne hrvatski ra-dičevci, ampak oni, ki so to prakso že vsa leta od ujedinenja naprej mirno gledali in trpeli! Med temi pa sam. demokrati niso prav zad-nji! Posl. Pucelj je sedaj tudi v tem pogledu začel z energično akcijo!

Packarija. »Katoliški list« »Slovenec« je zadnjo nedeljo prinesel sledečo nekulturno vest: »Poziv županstvu pri Sv. Gregorju. Nekaj mož iz Dvorske vasi, ki je v gre-gorski občini, berači po občinah ribniško-sodraške in dobropoljske doline za novo šolo v Dvorski vasi. Ker se nam zdi to popolnoma nov način zidanja novih šol, pozivlja-mo gregorsko županstvo, da nam pojasni ta imenitni način zidanja novih šol. — Eden v imenu vseh nadlegovanih.« — Tako torej! Naši dobri in pošteni kmetje hočejo no-vo šolo, da bi svoji mladini mogli nuditi potrebno ji izobrazbo. Ho-čejo sami v ta namen žrtvovati, a vlada je pripravljena njihovi želji ustreči. Pa pride katoliški in slo-venski list in hoče nasprotovati. — Sram ga bodi!

Volitve v Delavsko zbornico.

(Citajte!)

Organizacije, zaupnike in posamezne volilce nujno pozivljamo, naj se te dni potrudijo in zbirajo glasovalne kuverte za Delavsko zbornico. Vse že zbrane kuverte pošljite kar brez odlašanja na naslov: Milan Mravlje, Ljubljana, Kolovdorska ulica 7. Večje število kuvert prinesite osebno, manjše pa zanesljivo omotajte in odpošljite priporočeno po pošti. Vendar iz-

ročite poslednje kuverte najkasneje do 5. februarja in nas o tem takoj obvestite!

Ne pošiljajte kuvert na oni naslov, ki je označen na volilni kuverti. Vse kuverte na naš naslov, da jih potem skupaj izročimo glavnemu volilnemu odboru v Ljubljani.

Mnogo je še kuvert neodanih, potrudite se, storite svojo dolžnost, ki vam jo narekuje Vaša zavedenost.

Shodi in razne prireditve.

Kamnik. Občni zbor okrajnega odbora ZSKL bo v nedeljo dne 7. februarja ob 10. uri pri tov. A. Cerarju. Vsaka krajevna organizacija mora poslati svojega zastopnika. — Fr. Kristan, predsednik.

Shoda v Jurovcih in Dornovi se radi raznih veselja in žegnanj preloži in sicer prvi za nedoločen čas, drugi se pa vrši nepreklicno na dan 21. februarja t. l. v Dornovi.

Na Trojanah bo sestanek krajevnih organizacij v nedeljo dne 7. februarja pri tov. Konšku.

V Zapogah bo sestanek kraj. org. v nedeljo dne 7. februarja.

Na Uncu je v nedeljo dne 7. februarja sestanek pri Kobetu ob 2. uri popoldne.

V Škofji Loki je bil 24. januarja občni zbor okrajne organizacije ZSKL. Predsednik tov. Valentin Starman je uvodoma omenil važnost in pomen občnega zbora in splošne delavnosti okrajnega odbora. Nato je podal tov. Fr. Kalan iz črpnega blagajniškega poročila. Politično in gospodarsko poročilo je podal tov. Mravlje. Zastopniki krajevnih organizacij, ki so bili v zelo lepem številu navzoči, so vzeli poročilo na znanje ter odobrili delo voditelja slovenskega kmečkega pokreta tov. posl. Puclja. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor s tov. Valentin Starmanom na čelu. Z zadovoljstvom se je ugotovilo, da kmečko ljudstvo čimdalje bolj prihaja do spoznanja, da more edino mogočna in enotna kmečka stranka ščititi njegove koristi in da mnogi zapuščajo brezplodno in nesrečno SLS. Demokratski bankirji in advokati na deželi sploh nimajo tal. Po vsestranski in živahni debati je predsednik V. Starman zaključil lepo uspeli občni zbor s pozivom na vztrajno delo za kmečko misel.

Društvo kmetijskih fantov in deklet Dol-Beričev vabi k prireditvi, katere se vrši v nedeljo dne 7. februarja t. l. v društveni dvorani v Beričevem. Spored: Igra »Revček Andrejček. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 6 Din, sedeži II. vrste 4 Din, stojišče 3 Din.

Mariborska okolica. V nedeljo, dne 7. t. m. se vršijo v občinah Kamnica, Bresternica in Selnica shodi ZSKL. Somišljeniki, pridite! Vabila in lepaki se dobe pri tovariših krajevnih zaupnikih.

Slovenjgradec. Prošlo nedeljo (31. I.) se je vršil v prostorih hotela »Balkan« zbor zaupnikov ZSKL. Udeležba je bila lepa. Pri-

šli so zastopniki iz najbolj oddaljenih občin slovenjgraškega okraja. Zboru je predsedoval tov. Canjko, župan mesta. Le-ta je pozdravil navzoče ter podal besedo tov. A. Lipovšek, ki je razpravljal o politiki v državi. Njegova izvajanja so bila z odobravanjem sprejeta. Za njim je govoril tov. Bendé, ki je razpravljal o organizaciji in pomenu iste. Dotaknil se je tudi kritike SLS, pri čemer je krepko odbijal medklice precej natreskanega špijona SLS, ki je moral po pozivu tov. predsednika zapustiti zborovalni lokal. Po debati je govoril še tov. Klemen o skupnih odnošajih kmečko-delavskega stanu in tov. Švikaršič o potrebi ustanovitve Okrajne politične organizacije, nakar se je ustanovil okrajni odbor, ki ima nalogo ustanoviti okrajno organizacijo ZSKL za okraj Slovenjgradec. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: tov. Mah Josip, posestnik in župan, Št. Vid n. Veldekom; podpredsednik: tov. Kac Ivan, posestnik, Šmartno pri Slovenjgradu; blagajnik: tov. Franjo Vernik, ekonom, Slovenjgradec; odborniki: tov. Vertnik Franc pd. Kralj, posestnik, Slovenjgradec, za Mišlinje: tov. Konrad Iršič, gostilničar in trgovec, tov. Avgust Fišer, trgovec, Gornji Dolič: tov. Alojz Zupanc, posestnik in trgovec; tov. Draksler Josip, gostilničar; Brezno: tov. Melhijor Iršič, Sv. Ožbolt, in Maks Čas, Jamnik; Kaplja: tov. Rih-tar in Škrablek, posestnika, istotam; Marenberg: tov. Franjo Brudermann, gost. in pos., in tov. Franjo Partl, pd. Tauber, Sp. Vižinge; Muta: tov. Ivan Verdnik, Bistriška Graba; Podgorje: tov. Anton Rogina in Matija Šmid, pos., istotam; Remšnik: tov. Franjo Martin in Pavel Pokeršnik, pos., istotam; Razbor: tov. Franjo Knez, pos., istotam; Ribnica na Poh.: tov. Ivan Zabavnik, pos., istotam; Sv. Anton: tov. M. Fujs, pd. Grohar, in Miha Komp, pos.; Sv. Primož: tov. Franc Šane in Ivan Mravljak, posestnika; Sv. Vid: tov. Filip Urah, pos.; Št. Janž na Vinski gori: tov. S. Delakorda, kmet in gostilničar; Škale pri Velenju: tov. Josip Marolt in Franjo Stark, posestnika; Topolšica: tov. Martin Rožnik, pos., Zavodnje, in tov. Franjo Žlebnik, pos., Topolšica; Tr-

bonje: tov. Jurij Brajnik, župan in posestnik, in tov. Friderik Lužnik, pos., oba iz Trbonj; Velenje: tov. Franc Skaza, kmet in trgovec, pd. Špeng; Vuhred: tov. Franjo Kralj in Franjo Kristan, oba pos. v Vuhredu; Vuzečica: tov. Franjo Pečnik in Alojzij Grubelnik, oba pos. v Vuzečici; Šmartno pri Slovenjgradu: tov. Sibilja Ivan, pos. in lesni trgovec, istotam. — Po zborovanju so se tovariši razšli, navdušeni za novo delo po smernicah Radičeve politike. Vsi udeleženci so si kupili znake s sliko Štefana Radiča, da vidno izpričujejo svoje prepričanje in da se boritelji za Staro pravdo na zunaj poznajo.

Konjiška okrajna organizacija ZSKL naznanja za nedeljo 14. februarja ustanovitev dveh krajevnih organizacij in sicer pri Sv. Florijanu ob 12. uri v gostilni tov. Draksler; isti dan popoldne pa v gostilni tov. Ivana Vivoda v Lošperku za občini Spodnji Dolič in Lošperk. Somišljeniki iz teh občin, pridite mnogoštevilno!

Rogaška Slatina. Kakor se čuje, zaključili tukajšnje Pevsko in prosvetno društvo »Sloga« letošnjo zimsko gledališko sezono z vpri-zoritvijo veleznanimive vaške burke »Vozel«, delo znanega pisatelja Pece Petroviča. Za to prireditev, ki je prva te vrste, vlada že sedaj veliko zanimanje. Ker se dejanje godi v Liki, bode pri predstavi liška noša zastopana. Kdor se hoče enkrat pošteno nasmejati, naj si to predpustno gledališko predstavo, ki se ima vršiti v nedeljo 7. februarja popoldne, sigurno ogleda.

Dopisi.

Kranjsko.

Dobrepolje. Pred nedavnim časom je bil tu shod SLS, govoril je seveda posl. Škulj. Njegovi kričachi okoli zadrage so bobnali na shod kmetijske zveze seveda, ker esesarska himna ne vleče več. Nagnali so vsega skupaj »ogromno« število okoli 60 mož, od tega polovica nevolilcev. Udrihal je po Radiču in Puclju, kar mu je dala sapa. Poglejte, volilci dobrepoljski. Ta krščanska stranka se veže z mohamedanci, krvoločnimi sovražniki krščanstva, s Turki na celi črti, odobrava njih delo v parlamentu in jih podpira. Ali niso to hinavci, ki blatijo našega tovariša Puclja in nezavedne kmete farbajo, da je Puclj proti veri in cerkvi? Kruta roka vas davi, kmetijstvo propada, gozdi se rušijo. Zakaj? Zato, ker mečete kroglice esesarski gospodi, ki se v Beogradu pogaja edino za plače in dijete. Tovarišu posl. Puclju kličemo: Vztrajno naprej po začrtani poti. Vaših kroglic bo pri prihodnjih volitvah v Dobrepoljah trikrat toliko kot dosedaj.

Trojane. Dosedaj so si poštni uslužbenci šteli v posebno čast, da se jim je zaupal ta lepi posel ter so opravljali istega s posebno zvestobo. Danes je to vse drugače. Opravlja se ta služba ponekod brezvestno in površno. Ako je vreme malo neugodno se vožnja kar

ustavi in voznik in konj ostaneta doma. Od nas se nosi pošta v Motnik in nazaj. Ker pa je dan pred novim letom snežilo, se drugi dan pošta ni nesla, dasi je bilo isti dan vedro in lepo. Kaj naj se zgodi s poštними uslužbenci, ki zapuščajo urad, kadar se jim zljubi in prepuste urad n. pr. selu, da on razdaje pošto? In kaj se naj zgodi z uslužbencem, ki je kar tri dni, n. pr. 18., 19. in 20. januarja 1926, tri delavnike, zapustil poštni urad? In recimo, da je ravno tiste dni hotel kedo oddati nujno brzojavko? Če bi se pri nas kaj takega zgodilo, tedaj bi moral brzojavko nesti v Motnik. Isto bi bilo, če bi hotel oddati denarno ali priporočeno pismo. Takih razmer dosedaj nismo bili vajeni. Želja naša je, da bi takih stvari v naši lepi Jugoslaviji ne bilo. In sedaj moram še od nas povedati, da smo imeli preje kar tri vozne zveze: Lukovica, Vransko in Zagorje. Dasi je občina že dvakrat prosila za jedno poštno zvezo na direkcijsko, pa še danes nima odgovora. Ako bi bila vozna poštna zveza na Zagorje predraga, naj se nam vsaj zveza z Vransko dovoli, kar bi bilo skoraj polovico ceneje. Da se sedanji poštni uslužbenci ne ogrevajo posebno za svojo službo, je umevno, ker imajo lep izgled po svojem predniku, ki za svojo zvesto 40 letno službovanje dobiva celih 25 dinarjev pokojnine.

Iz Belokrajine. Parkrat smo že omenili, kako so naše ceste slabe in da vedno slabše postajajo, pa vse nič ne pomaga. Slabim cestam ni kriv Beograd, ampak domače gospodarstvo. Tudi uradne pritožbe ne zaležejo, ker običijo v Ljubljani, odkoder ni odgovora. Zato prosimo poslanca Puclja, da podrega v ministrstvu, naj se zadeva naših cest reši. Mogoče bode kaj zalegel »pritisk od zgoraj«. Šušlja se marsikaj in bode že menda res, kar pravi pregovor, da je ljudski glas božji glas. Kako se gospodari s premoženjem cestnega odbora je dokaz, da je bilo lani izkazanega prebitka 64.000 Din. Ta denar bi se moral takoj naložiti v banko, da se dobi obresti, ki so pri tako visoki vsoti že precej visoke, pa se je to zgodilo šele na pritožbo in se je vložilo komaj 20.000 Din. Letos je preostanka 84.000 Din. Kako se gospodari ne vemo. Blagajna se nahaja sicer v mestni hiši v Črnomlju, ali tam ni menda niti groša cestnega denarja. Za gramoz se razpiše dobava junija meseca, pri nas pa novembra, ko bi morali ceste že posipati. Cestni promet je po vojni vse bolj razvit kakor pred vojno, ceste so pa vedno slabše. Če se ljudje, ki vodijo cestni odbor, ne morejo živeti v današnji položaj, naj pustijo vse skupaj drugim. Nikjer ni zapisano, da mora ostati odbor vedno isti, pa če še tako slabo dela. Nova metla dobro pometa in tudi v cestni odbor naj bi prišel novi duh ali pa novi ljudje, ki bodo kos svoji težki nalogi. Naša odločna zahteva je, da se morajo urediti belokranjske ceste čimprej, ne pa pustiti, da propadajo. Gospoda velikega župana nujno prosimo, da posveti vso pazljivost delovanju našega cestnega odbora, ki je vse preje, kakor pa vzorno!

Gorje. Pri nas je priredila Žerjavova stranka 23. januarja javen shod v gostilni Jan (Sp. Gorje). Poročal je prof. Repe. Povedati ni mogel drugega, kakor krega se je na Pucelja in Radića. Poslušalcev je bilo 9 mož. Prihodnjih jih še toliko ne bo. Kreganja smo sili. Gospoda, ki se zna samo kregati in zabavljati na ljudi, kateri delajo za nas kmete, nas ne bo vlekla za nos! — Profesor Repe si naj to zapomni!

Štajersko.

Cirkovce na dravskem polju. V ponedeljek 25. januarja smo imeli zelo dobro obiskan shod SLS. Poslušalcev je bilo, reči in piši 26, dobro prešteti, od katerih je pa bilo do 10 ne-eseslarjev. G. urednik, kaj takega menda še niste doživeli. Shod je jasen dokaz, kako zafurana je SLS. Vesenjak, obiščite nas še večkrat, kajti naš Makso Korže nam je pokazal zrelost kmetske politike v prav dostojnem tonu. Govornik je moral odgovarjati tudi Beraniču na različna vprašanja. Kratkoterminalno govornik ni mogel iz zagate, ki mu jo je pripravljala tov. Korže. Naš tovariš je g. govorniku pokazal, da smo Cirkovljani zrelo misleči politikarji. Ob končanem shodu mu je naš tovariš roko stisnil z nemškim pregovorom: Allen Menschen Recht getan, ist eine Kunst, die niemand kann. Tako in nič drugače je potekel naš eseslarski shod. Nasvidenje g. profesor! — Kmetje iz Mihovc.

Zlatoličje na dravskem polju. V zadnji številki »Kmetkega lista« sem z veseljem čital dopis o špeharjski veselici, ki se je vršila v Prepoljah. Obenem ste Vi, gospod urednik pohvalili Prepoljce. Gotovo zaslužijo pohvalo, ker so je vredni, a tudi mi Zlatoličani nismo kar tako. Tudi pri nas špeharimo in smo si v tem oziru s Prepoljci precej enaki, samo da pri nas ni toliko špeharjev, kakor v Prepoljah. Nekaj Vam je pa dopisnik pozabil povedati. To hočem sedaj jaz, da boste vedeli Vi in tudi drugi nekaj natančnejšega o špehariji. Pravico špeharjenja imamo samo na Ptujemskem polju in nihče drugi v celi naši državi. To pravico nam je baje podelila cesarica Marija Terezija, kakor sem slišal od svojih prednikov. Tudi moj dedec je bil, to je že dolgo časa, špehar ter se je vozil vsak teden enkrat v zimskem času na Hrvaško, kjer je kupil od tamošnjih veleposestnikov kar po deset svinj naenkrat, katere je pritril peš iz Hrvaške semkaj. Pa takrat so bili drugačni časi kakor dandanes, ker je dobil pri nakupu 10 svinj kar eno povrh. Pa premislite naprej. Doma je svinje podrgnil, špeh zvil v »role« ter ga peljal v soboto na trg, kjer ga je položil na svinjsko kožo kar na tla ter špeh drago prodal. Vse ostalo meso pa je obdržal doma ter ga dal »zelhati«. Na ta način so jedli celo leto vsak dan meso, »da jim je kar pri očeh ven gledalo«. Ko je prišel poleti čas košnje, so jedli na ta način kosci in žanjice dobro svinjsko meso, kolikor so hoteli ter si prepevali pri težkem delu. Pa pravijo, da je za človeštvo zmeraj slabše in tako je tudi z našim kšeftom. Se-

daj ni več tega, da bi nam meso doma ostalo in zaslužimo pri enem prašiču jako malo ali pa nič in povrh še imamo velike stroške. Le pomislite, koliko imamo stroškov, predno pridejo svinje iz Varaždina ali celo iz Koprivnice na Hrvaškem k nam. V ponedeljek odrinemo ter pridemo s svinjami v četrtek zvečer domov. Spimo jako malo, ker moramo začeti svinje klati in spravljati vsak kos v red, da nam pri pregledu v Mariboru ne održejo mesa. Veste, gosp. urednik, bridek je denar, ki ga zaslužimo, nazadnje pa nas še v mestu odirajo in pritiskajo na naše cene in nas sramotijo, češ da smo neumni in prokleti špeharji, medtem ko ravno mi skrbimo za ubožnejše sloje, da dobijo svinjsko meso od nas dosti ceneje, kakor v mestu od tamkajšnjih mesarjev. Odirali nismo nobenega in ga tudi ne bomo, a vsaj nekaj pa moramo zaslužiti, da lažje plačamo davke. Zda sem Vam povedal o nas špeharjih, prihodnjih pa nekaj o gospodarstvu v naši vasi. Čudili se boste! Zbogom, gospod urednik!

V Ptuj je kar 10 advokatov, večidel SDS arjev in vsi žive dobro. Zakaj? Ker se naše ljudstvo rado tožari za vsako malenkost. Prizadeti v ptujemskem okraju naj manjše spore sami med seboj ter s pomočjo županov poravnajo. Tako prihranjeni denar porabite v svojo lastno korist. Zakaj bi za druge morali kupovati bencin baš — kmetje. S—s.

Središče. II. vinski sejma, ki ga je priredila vinarska zadruga »Ljutomerčan«, je uspel nad vse pričakovano dobro; privabil je precej tu- in inozemskih kupcev. Ponujeno je bilo na prodaj v 242 vzorcih nad 6000 hl raznih vin, od katerih se je prodalo na sejmu približno 1500 hl (toliko so prodajalci kot prodano javili), nekaj je prodano, pa ne javljeno kot prodano, precej pa bode se prodalo po sejmu, kar je po velikem delu tudi zasluga sejma. Vse dobro — samo dopisnikoma dičnega »Jutra« je bila stvar strankarska. Že pred prireditvijo jo je »Jutra« označilo kot »politični vinski sejem«. Srečni dopisnik, ne pozna drugih težav, kot samo strankarsko-politične! Vse mu je politika — politika vse; za njega obstoje samo strankarski problemi, drugih. n. pr. gospodarskih, ne pozna. Dozdaj je povsod vladalo načelo, da se ne dira v važne, obžekoristne gospodarske organizacije in prireditve (posebno take, kjer sodelujejo pristaši vseh strank), toda kaj to briga našega gospoda, ki se je tako temeljito vglobil v naše gospodarstvo. Ker načelstvo vinarske zadruge ni priredilo vinskega sejma vsled denarnih razlogov v »Sokolskem domu«, ampak v klerikalnem »Društvenem domu«, mu je stvar že politična, drugače seveda ne bi bila, vsaj za njega ne. Nič ga ne briga, da bi sejem v »Sok. domu« stal zadruge, ki je itak že mnogo žrtvovala za to prireditve, nad 2000 Din več, kot je stal v »Društvenem domu«, niti mu ni mar, kako bi načelstvo zadruge to zagovarjalo pred svojimi člani. Glavno mu je, da se nadaljuje lanski politični boj, ki je komaj potihnil in da prikrito poziva »napred-

ne« kupce na bojkot sejma. Drugače si pač nikdo ne more tolmačiti dotične nepremišljene notice v »Jutra«; zato pa odobravajo ta člančič samo dva do trije somišljeniki dopisnikov, vsi razsodni ljudje pa ga obsojajo. Kaj pa, g. dopisnik, če se pogleda stvar z druge strani in ne smatra zadeva kot protiklerikalna, ampak kot protikmetska?! Kaj pa, če bi se začelo vračati milo za drago? To bi bilo ogorčenje, opravičevanja, preklicevanja itd. Samo tako naprej, uspeh ne bo izostal! Sicer bo najbrž drugačen, kakor si ga kak zrel »politik« predstavlja, toda zasluženo plačilo in priznanje bo že prišlo, mogoče celo najprej od prizadetih somišljenikov. Nam bo prav!

Selnica ob Dravi. — Mi kobanci se redko oglasimo. Včasih pa je treba, da kako rečemo. Sedaj se moramo spomniti našega nadeučitelja Majcena. On bi iz naše Selnice rad napravil demokratsko trdnjavo, toda mi bomo skrbeli za to, da bo spoznal, kako zelo se moti in kako zelo je na napačni poti. G. Majcen, Vaše nasprotovanje proti nam kmetom in naši kmečki politiki si bomo dobro zapomnili. Danes Vas pa vprašamo, če kaj veste, kako je nekdo podpise ponarejal in da bo zato imel menda opraviti tudi z sodniki? — Kobančki strah.

Sv. Andraž v Halozah. Prireditve tukajšnje kmečke »Čitalnice« dne 24. pr. m. je dosegla popolni moralni in gmojni uspeh. Igrico »Rudeči nosovi« so vrlj igralci, sami kmečki fantje — brezhibno predvajali; osobito je novinec Edi pokazal jako dobro umevanje svoje težke vloge. Med odmorom in pri sledeči veselici je pridno in lepo sviral domači kmečki tamburaški zbor. Obisk je bil jako dober, posebno od strani pametnejših kmetov in kmečke mladine, ki ne stoji pod eseslarsko kuratelo. Tudi domača inteligenca se je udeležila polnoštevilno z g. nadeučiteljem Vobičem na čelu, ki je požrtvovalno pomagal pri blagajni. Iz sv. Barbare v Halozah je prispela pod vodstvom g. Blasa mnogoštevilna družba, katera je mnogo pripomogla k gmojnemu uspehu pri veseljem razpoloženju. Pa tudi Sv. Vid nas ni pozabil. Vsem cenj. gostom kličemo hvala in drugič zopet! Nadalje moramo pohvalno omeniti novega gostilničarja g. Gradišnika s soprogo in hčerko, kateri je šel v vsakem oziru zelo požrtvovalno na roke. Vendar enkrat imamo gostilničarja, ki razume težnje društva. Za dobro uspešno prireditve se je mnogo potrudil predsednik g. Polak; pod njegovim vodstvom je vladal ves čas prireditve lep red — saj je na vročevrveže kaj dobro uplival hladni ameriški zapor. Pripomniti je še treba, da je kakor že parkrat, ostentativna odpoved večernic bila tudi tokrat le dobrodošla reklama za večji poset prireditve. Za to smo g. župniku iz srea hvaležni! Kmetjski mladini na deželi se po trdem kmetskem delu tudi mora privoščiti kak košček razvedrila in poštene zabave, zlasti, ako služijo take prireditve namenu izobrazbe. Moj Bog, nune in redovniki tudi ne moremo biti vsi! Da bo poročilo popolno, ne smemo

pozabiti še onega duševnega reveža, ki je s kislim obrazom špijoniiral iz višine. Naši fantje imajo bistre oči. Ravnotako dobrodošla je bila ob pozni nočni uri patrola v — kijklji. Bilo je res fletno; če Bog da, bo v kratkem zopet kaj! Mi smo videli »Rudeče nosove«, a zakrknjenim nasprotnikom so pa ostali »Dolgi nosovi«. Živel vrlj in veseli Leskovčani! — Prijatelj Barbarčan.

Kozje. Za novo leto se je opazilo pri tukajšnjih eseslarjih nekaj novega. Ker je »Sl. Gospodar« prišel ob svoj sloves in so ga začeli opuščati, je tukajšnja Marijina družba, kolikor je še je, pričela z agitacijo za »Domoljuba«. Marijine družbenke ga ponujajo za polovično ceno, ako morejo katerega vloviti, pa pristavljajo: Bom pa jaz dala za polovico. V tem se vidi, »a je moral »Domoljub« gotovo precej izgubiti naročnikov na Kranjskem, da ga sedaj ponujajo po Štajerskem. Da, škofova tiskarna že lahko da časopisje za polovično ceno, pa prineslo jim to ne bo stoternega sadu.

Iz Prekmurja. G. župnik Klekl ima tednik »Novine«. V tem lističu g. župnik vztrajno blati in obrekuje g. Stepana Radića. V zadnji številki pa hoče to svoje grdo postopanje še opravičiti. Napisal je članek: »Zakaj proti Radiću?« Piše, da zato, ker Radić ne priznava Slovencev in je proti katoliški veri. Prvi njegov razlog je taka neumnost, da pameten človek ne odgovarja na njo. Drugi njegov razlog je pa zavijanje, podtikanje, drzna sodba in sumničenje. Ti čini so pa po katoliški morali grehi proti 8. božji zapovedi. G. župnik, kako ste se učili v morali? Ne li, da ste dolžni vsakega človeka za dobrega smatrati, dokler se nasprotno ne dokaže? Kje in kdaj se vam je dokazalo, da je St. Radić proti katoliški veri? Morda je to proti katoliški veri, da je Radić zopet otvoril nunske šole v Mariboru in da je katehetom dal izplačati zaostale nagrade? — Kaj pa luteranec g. Šiftar, ki ste ga vi dali izvoliti za poslanca, on ni nevaren katoliški veri? Zaklet sovražnik katoliške cerkve vam je dober, če je v vaši stranki, a katoliški mož vam je nevaren veri, ker ni vaš pristaš. In vi, katoliški duhovnik, obsojate g. St. Radića, ker hrvaške katoliške kmete tako pozdravlja: »Hvalen Isus i Marija«. In to imenujete slepilo? Ne, g. župnik to ni slepilo, ampak vaše pisarenje proti Radiću, to hoče slepilo biti za pobožne Prekmurce. Mi vemo in vam resnično povemo razloge vašega pisarenja proti Radiću. Radić je pri volitvah večino dobil v Prekmurju. Vi se ne morete več ponašati, da zastopate celo Prekmurje, ker večina je proti vam glasovala. Zaradi tega je vaš srd proti St. Radiću. On je edini nevaren tekmeč vaše stranke v Prekmurju, zato ga hočete očrniti pred katoliki v Prekmurju. To je resnica. V »Novinah« navedeni razlogi so hinavščina. — G. župnik, vera in cerkev niste v nevarnosti, ampak v nevarnosti so vaši mandati, 300 dinarjev dnevne poslanske plače je v nevarnosti, zato se mora pisati proti Radiću!

Novice in zabava.

Imenovanje učiteljev v mariborski oblasti. Za stalne šolske upravitelje so imenovani: Ignac Peycha za Frankolovo; Franc Šega za Gomilsko; Vladoje Košenina v Dohle-žovju; Ludvik Peternel v Dolgi vasi; Janko Gačnik v Guštanju; Josip Lešnik v Podovi; Ludvik Stumpf za Sv. Anton v Slov. gor.; Milan Megla za Sv. Lenart pri Vel. Nedelji; Anton Habič za Novo cerkev. — Za stalne učitelje so imenovani: Simon Gorišek za Sv. Jur ob juž. žel.; Slavko Stopar za Ljutomer; Rihard Burja za Gor. Radgono; Janko Kravarič za Hoče; Maks Dominkuš za Pobrežje; Dragica Brglez-Kosi za Slov. Bistrico; Zorka Trstenjak za Sv. Lenart v Slov. gor.; Elza Troha-Cada za Sv. Vid pri Ptuj. — Za učiteljico v Boštanju ob Savi je imenovana Ana Poznik-Hočevar.

Finančna kontrola — ustavitev sprejemanje novincev. Oblastni inšpektorat finančne kontrole v Ljubljani razglasa, da je v njegovem območju, to je v Sloveniji in Prekmurju vsak sprejem novincev v službo finančne kontrole ustavljen. — Oblastni inšpektorat finančne kontrole v Ljubljani.

Visoka starost. V Selnici ob Dravi je umrla 92-letna starka M. Pipuš. 52 let je bila prevzitarica. Kljub visoki starosti je n. pr. vide-la brez očali. Hvala gre v veliki meri tudi našemu tov. Hinku Volmajerju, ki je kot zadnji lastnik posestva za stanko najlepše skrbel, dasiravno z njo niti ni bil v sorodu. Čast takim dobrim ljudem! Rajna naj v miru počiva!

Zadušila se je v Celju 85 letna mamica A. Kolenc, mati pred leti umrlega veletrgovca Antona Kolenca. S plinom si je kuhala čaj. Pozabila pa je zapreti petelina na plinovni cevi in se je zadušila.

Razne nesreče. 16 letni J. Glavič je razstreljeval skalovje v kamnolomu tvrdke Brajer na Vrhniki. Pri razstreljevanju je neka mina prežgodaj eksplodirala. Zračni pritisk je vrgel fanta več metrov daleč v neko skalovje, kjer je obležal nezavesten s težkimi poškodbami. — Predzadnji torek se je pripeljala iz Save pri Jesenicah v Radovljico Krista Žnidaršič. Ker je imela doma nujno opravilo, se je hotela vrniti z mešanim vlakom, ki pa v Radovljici ne stoji. Da bi je železniški uslužbenci postaje ne videli, je šla na drugo stran proge. Ko je vlak prišel, je takoj skočila na stopnice malega vagona. Toda spodrsnilo ji je, vsled česar je padla ter so prišle noge pod vlak. Izgubila je obe nogi. Živela je še dve uri v silnih mukah.

Aretirali so deset celjskih železničarjev na Zidanem mostu, ki so bili zaposleni v tamošnjem železniškem skladišču. Osumljeni so velikih železniških tatvin in drugih nerednosti, ki so se v Celju dogo-dile l. 1923.

Katoličanov je v celi Rusiji pol-drugi milijon, ki imajo 594 cerkva in 396 duhovnikov.

V Rusiji so zopet milijonarji. — Pred kratkim je poznalo rusko boljševiško zakonodajstvo samo omejeno dedno pravo. Dedni delež do 10.000 rubljev je bil dopusten, kar je bilo nad 10.000 rublov, je zapadlo državi. Po novem zakonu pa je dedno pravo v bistvu razširjeno. To pravo določuje progresivno se večani davek za dediče, ki morajo v slučaju, da podedujejo nad 500 tisoč rublov, plačati 90 odst. davek. Ta zakon dokazuje, da »nova gos-podarska politika« boljševikov stalno opušča svojo nekdanjo radikalno komunistično teorijo, da je v sovjetski Rusiji z zakonom zopet priznana privatna lastnina, in končno, da ima tudi sovjetska Rusija svoje milijonarje.

Odlikovana zaradi metle. Za časa vojne se je zgodilo, da se je moral bivši nemški cesar Viljem II. peljati skozi mesto Metz. Oblasti so ukazale, da morajo biti vse ulice, skozi katere se bo vozil cesar, čiste. Po tem nalogu je prišel stražnik tudi k neki Justini Hofmann in ji ukazal, naj pomete hodnik pred svojo hišo. Žena pa ga je odgnala z besedami: — »Tisti vaš cesar še toliko ni vreden kakor moja metla!« — Ženska je bila zaradi teh besed obsojena na šest mesecev ječe, ki jih je tudi odsedela. Sedanja francoska vlada pa je Justini prisodila visoko odlikovanje.

Čarovniški proces. Pred porotnim sodiščem v Strasburgu se je vršil proces, na katerem so se bavili s skoro neverjetnim slučajem praznoverja, s čarovniško dogodbo, ki ima žalosten konec. Pred porotniki je stal 48-letni J. Sur. ki je ustrelil 23-letnega Marbacha, ker ga je smatral za čarovnika in je povzročil njegovi družini veliko gorja. Obtoženec ni bil nikoli kaznovan in sodni zdravnik je izjavil, da je Sur sicer nekoliko omejen človek, toda za svoje dejanje popolnoma odgovoren. — Surova družina je razširjala med sovaščani trditve, da sta družini Marbach in Boespflug čarovniški. Trdil je, da je bila njegova hiša začarana. Vsako noč so čuli od daleč ropot in pes je lajal na dvorišču. Zaslišali so se koraki raznih živali in otroci so videli pozneje mačke, kunce, pse in druge živali, ki so skakale okoli po sobah in sedale na prsa spečih ter jih ovirale v dihanju. Otroci so trdili, da so spoznali med temi živalmi Marbacha in Boespfluga. Surova družina se je zatekla k molitvi in iskala je tudi pri raznih »domačih zdravnikih« zdravilna sredstva in recepte, da bi odgnala iz hiše čarovnike. Državni pravdnik je vprašal Sura, ali še vedno veruje v čarovnike. Sur je to potrdil in se skliceval tudi na trditve svoje žene in svojih sinov, ki so pred sodiščem

po vrsti pripovedovali čarovniške dogodke. Eden od sinov je trdil, da so se neko noč odprla vrata in skočil je v sobo rumen kunček, ki je splezal njegovi sestri na prsi. Tudi neka mačka in pes sta plezala po spečih in jih hotela udušiti. Take in enake čenčarije so pripovedovali Surovi pred sodiščem na dolgo in široko. Pa tudi druge priče so pripovedovale enake reči. Surova sinova Martin in Alfonz sta bila baje v neki krčmi zasmehovana od čarovnikov Marbacha in Boespfluga. Oče Sur je bil vedno bolj jezen na čarovnike in končno si je izposodil pri nekem lovcu puško z dvema patronama. Ko je zagledal Marbacha, je ustrelil nanj in ga zadel. Potem je hotel streljati še na Boespfluga, toda drugi strel se je izjalovil. Stari Sur je šel potem mirno domov in je sladko spal, dokler ga niso orožniki zbudili. Državni pravdnik je zahteval ostro obsodbo, branitelj je kajpada menil, da so nadnaravni dogodki morda vendarle mogoči. Porotniki so spoznali obtoženca krivega navadnega umora. Obsojen je bil na dve leti ječe.

Kako je prebrisan kmet gosi delil. Reven ruski kmet ni imel kruha; namenil se je iti h gospodu kruha prosit. A da ne bi šel prazen h gospodu, zakolje gos, jo speče in mu jo ponudi. Gospod spfje gos in reče seljaku: »Bog ti povrni, mužik, za gos! Samo ne vem, kako naj si tvojo gos razdelimo; imam namreč ženo, dva sina in dve hčeri. Kako naj si jo delimo, ne da bi koga oškodovali?« Mužik pravi: »Jaz jo razdelim.« Prime nož, odrobi gosi glavo in reče gospodu: »Ti si glava vsemu domu; tebi gre glava.« Potem odreže zadek in ga poda gospodinji, rekoč: »Tebi je doma sedeti in gospodinistvo nadzirati; tebi gre zadek.« Nato odreže nogi in in poda sinoma: »Vama je treba okoli hoditi po očetovem gospodarstvu; vama torej bedri.« A hčera-ma je dal kreljuti, rekoč: »Vidve poletite kmalu z očetovega doma; zato vama kreljuti! Ostanek pa vzamem zase!« In vzel je gos. Gospod se je temu smejal in je dal mužiku kruha in denarja. Zvedel pa je bogat seljak, kako se je gospod oddolžil revnemu kočariu za gos s kruhom in denarjem. Speče pet gosi in jih ponese h gospodu. Gospod deje: »Bog vam poplačaj za gosi! Toda imam ženo, dva sina in dve hčeri; vseh nas je šestero. Kako naj si enako razdelimo tvoje gosi?« Bogati seljak se zamisli, ali nič si ne izmisli. Tedaj pošlje gospod po revnega mužika in mu ukaže deliti. Revni kmet vzame gos, jo izroči gospodu z gospo, rekoč: »Tako; vas je z gosjo vred troje.« Drugo da sinoma: »I vas je, reče, troje.« Tretjo da hčera-ma: »I vas je troje.« Zase pa vzame dve gosi in reče: »Evo, tudi nas je troje z gosema. Tako je vse po pravici razdeljeno.« Gospod se zasmije,

TEDENSKI KOLEDAR.

Dnevi:

- 7. februar: nedelja: Romuald.
- 8. februar: ponedeljek: Ivan M.
- 9. februar: torek: Apolonija.
- 10. februar: sredo: Šolastika.
- 11. februar: četrtek: Deziderij.
- 12. februar: petek: Evlalija.
- 13. februar: sobota: Katarina.
- 14. februar: nedelja: Valentin (pustna nedelja).

Sejmi:

- 7. februar: Gornji Logatec.
- 9. februar: Metlika, Zagorje ob Savi, Mengeš, Pilštanj, Konjice.
- 10. februar: Št. Jur ob juž. žel.
- 11. februar: Št. Jernej na Dolenjskem, Šoštanj.
- 12. februarja: Motnik.
- 14. februarja: Dob, Dobrava, Št. Lambert, Žirovnica, Semič, Brežice, Ponikva, Središče, Žalec, Sevnica ob Savi.

navrže revnemu mužiku še kruha in denarja, bogatega seljaka pa naze-ne.

Reforma mode v Rusiji. Boljševiški sovjeti so poslali svojim diplomatskim zastopnikom naredbo, da se morajo vsi pri uradnih nastopih posluževati vladujoče mode. Za pokrivalo glave predpisujejo cilind-der. Frak je predpisan vsem članom zunanjega urada (ministrstva) in vsem diplomatskim zastopnikom kot »gala-obleka. Leninova bluza, nazvana »Rubak«, ki je veljala do-sedaj za gala-obleko, bo v enem izvodu vložena v revolucijski muzej.

Kalmiki postanejo kmetje. Pastirski narod Kalmikov je sklenil, da se naseli v stalnih bivališčih in se posveti kmetijstvu. Poljedelska banka je določila znesek 375.000 rublov za pripravo zemlje za Kalmike. Za to svoto bo pripravljenih 2000 kmetij.

114 oseb — žrtev enega samega leoparda. Iz Londona poročajo, da vlada v provinciji Radrapruvay v Indiji med prebivalstvom veliko razburjenje, ker so ostali vsi napori, pokončati leoparda, ki je raz-trgal že 114 ljudi, brezuspešni. Ljudstvo je začelo zato postajati že babjeverno. Oblasti so napele vse sile, da tega krvoločnega dosežejo.

Kdo je iznajdel šampanjec? Velika gospoda po mestih, ki gleda na nas kmete kakor včasih turški paša na svojo ubogo rajo, si kaj rada privoščijo šumečega šampanjca. Zato bo morda koga zanimalo, kdo je to pijačo pogruntal. Bil je to benedik-tinski menih Don Pierre Perignon, upravitelj kleti v hautvillerskem samostanu. Rodil se je leta 1640 in umrl leta 1714. Kakor beremo v raznih zapiskih, je bil izboren poznavalec vin, ki je znal z meša-njem zboljšati okus, in z raznimi

»dodatki obogatiti vino z novimi posebnostmi, tako n. pr. šampanjsko vino z značilnim šumenjem in kipejem. Bil je navdušen vinogradnik, ki je skrbel za splošno povzdigo vinoreje. Da ne bi njegova izkustva zapadla pozabljivosti, je spisal spis z naslovom: »Poročila o načinu, kako je treba izbirati vinske trte, pripravne za zemljo, kje naj se jih goji, o načinu njihovega plemenitenja, obrezovanja, mešanju grozdja, o trgatvi in o tem, kako mora biti vino spravljeno.« — Malo je vinogradnikov, ki bi bili tako svetovno znani, kakor Don Pierre Perignon.

Nekaj o kajenju. Vprašanje, ako je kajenje koristno ali škodljivo, je skušal rešiti tudi slavn angleški zdravnik dr. Huxley, čegar stoletnico rojstva so pred kratkim obhajali. O tem vprašanju je razpravljaval v nekem govoru družbe za povzdigo znanosti. »Štirideset let mojega življenja,« je govoril dr. Huxley, »je bil tobak zame strašen strup. V moji mladosti, ko sem se učil zdravilstva, sem skušala kaditi. Zastonj sem poskušal, kajti vsakikrat me je moj sovržnik zmagal in spravil na tla. Postal sem mornariški zdravnik;

zopet sem poskušal kaditi in zopet nisem imel uspeha. Zato sem se navzel smrtnega sovraštva do tobaka in mislil sem, da ni nobenega dovolj strogega predpisa proti tobaku in proti kadilcem. Pred več leti sem bil z več prijatelji na potovanju po Franciji. Nekega dne, ko je lilo, smo sedeli v neki revni vaški gostilni in vse je kazalo, da bomo morali še dolgo ostati, ker prevedriti kar ni hotelo. Moji prijatelji so si našli cigarete in cigare in ni se jim videlo, da bi bili zaradi brezupnega položaja kaj v skrbeh. S svojo usodo so bili popolnoma zadovoljni. Končno tudi jaz napravim, kar drugi! Vzel sem cigaro, jo našel in okus se mi je zdel nad vse prijeten. Od tega dneva sem bil spreobrnjen k tobaku in zato rečem, da je kajenje zelo prijetno in ako je zmerno, tudi ni škodljivo. Cigara ni nič bolj škodljiva kot čašica čaja. Morete se zastrupiti, ako pijete preveč čaja in umreti morete, ako uživate preveč pečenke. Tako tudi človek lahko zboli, ako preveč kadi. Toda tobak, ako ga uživate zmerno, vpliva pomirjevalno na vaše živce, kar je za nervozne in razburljive tudi velikega pomena.«

Pust 1926

Kdor vsaj malo pozna kmečko življenje, ta vé, da so predpusni dnevi skorajda edini v letu, ki tudi kmeta pripravijo do zabave. Vsede se s svojimi tovariši v gostilno, razgovarja se, posluša harmoniko, pije kozarec vina in gleda, kako se fantje in dekleta zasučejo v plesu. Če postane posebno dobre volje, celo zapoje ali morda nazadnje še sam stopi med plesalce ter se zavrti pri polki.

Letos, žalibog, si ogromna večina kmetov tudi te skromne zabave ne more privoščiti. Sedemletna gospodarska politika je privedla državo tako daleč, da kmet v resnici omagaže pod davčnimi bremenami, med tem ko mu je vedno težje spraviti pridelke v denar. Z dohodki je vedno slabša, bremena pa so vse do Radičevega vstopa v vlado stalno rastla. Ta razvoj na škodo kmeta je po zaslugi gospodske politike šel nenavadno naglo. Prva leta po vojni je izgledalo, kakor da kmet gospodarsko stoji najbolje. Danes, po sedmih letih, se nobeden stan v Jugoslaviji ne zadoljuje tako, kakor kmetijski stan. Zadolževanje našega kmeta je v tej kratki dobi doseglo že isto stopnjo, na kateri je bilo zadnja leta pred vojno, ko je boben stalno pel po vaseh in končno prestrašil tudi gospodo, da je začela premišljati, kako bi se dalo kmetu pomagati.

Tako je sedanje stanje našega slovenskega kmeta. Razumljivo je, da se bo kmet vsled tega vdeleževal predpusnih zabav le v najskromnejši meri, ako bo na zabavo vobče mislil.

* * *

Podeželskemu obrtniku ni mnogo bolje. Ker kmet nima denarja, ga tudi podeželski obrtnik nima, oziroma ga nimajo vsi isti obrtniki, ki žive od kmeta. A takih obrtnikov je polno tudi po mestih in tr-

gih. »Kmetje nimajo denarja, zato ni kupčije in dela!« Tako tarnajo obrtniki, trgovci, rokodelci. Nekaj časa delajo in delajo na up, toda to ima svoje meje. Končno se ustavi stroj tudi obrtniku.

In se je že ustavil. Kakor so poprej vedno radi podpirali dobrodelna in sploh koristna društva, tako jim je to sedaj skorajda nemogoče. Ni denarja! Kmetje ga nimajo, pa ga potemtakem tudi obrtnik ne dobi. A ne le, da nimajo denarja za podpiranje koristnih društev in drugih naprav, nego tudi svojo udeležbo pri zabavah mora obrtnik v teh razmerah omejiti do skrajnosti. V predpusni dobi se more to povsod točno opazovati.

* * *

In delavec? Tudi on je prva polovna leta dosti dobro izhajal. 5, 6 let je delo stalo radi vojne. Premnogi predmetov je zmanjkalo. Ko se je vojna končala, so vsa podjetja s polno paro šla na izdelovanje novih predmetov in delavstvo je našlo kjerkoli dosti dobro zaposlenost. Ampak ta srečna doba ni trajala dolgo. Gospoda se je takrat z vso paro vrgla na ustanavljanje najraznovrstnejših podjetij. Ustanavljalo se je marsičesa preveč in marsikaj je bilo nepotrebno. Posledice so se kmalu pokazale, kajti hitro je prišel čas, ko za nepotrebno blago ni bilo več odjemalcev. Podjetja so začela obrate krčiti in ustavljati in delavci so bili brez dela. Brezposelnost se je začela, a to ima med drugim za posledico tudi vedno večjo borbo za delo, za kruh. Konkurenca med delavci pa pritiska na plače, mezde. To se danes med našim delavstvom že dobro občuti.

Reklo se je pred leti, da zraven kmetov najbolj žive delavci in si privoščijo tudi največ zabav. Pogledajte reveže v predpustu l. 1926

in videli bode, da so tam kjer so kmetje. Po ogromni večini si niti najskromnejše predpusne zabave ne morejo več privoščiti.

* * *

Uradnik, državni uslužbenec pa je vsa ta leta bil na najslabšem. Končno so se začele njegove razmere nekoliko izboljševati, ampak začelo se je tako, da višja gospoda od izboljševanja že nekaj ima, med tem ko nižji uslužbenci, ki predstavljajo ogromno večino, naravnost stradajo, če hočejo živeti le od svoje plače. Ali se bodo ti reveži spuščali v predpusne zabave? Če si bo mogel privoščiti vrček piva ali pa četrt čevčka, pa bo ves blažen!

* * *

In vendar se govori o sijajnih predpusnih zabavah v Jugoslaviji. O, vključ vsemu ubožstvu kmetov, obrtnikov, delavcev in nižjih državnih uslužbencev naletimo v časopisih na poročila o sijajnih predpusnih prireditvah. Kajpada gospoda se zabavlja. Od kod gospodi denar? Kdo vpraša? Ima ga pa se zabava. Nekdo dela in strada, a nekdo ne dela in se sijajno zabava. In tako je možno, da čitamo v »Narodnem Dnevniku« sledeče poročilo o dvorskem plesu v Beogradu:

»Nobeden od vseh plesov, kolikor jih je bilo prirejenih v tej sezoni v Beogradu, se ne da niti oddaleč primerjati glede elegancije in razkošja z velikim dvornim plesom, ki se je vršil v soboto v kraljevskem dvoru.

Na ples je bilo povabljenih nad 1300 oseb. Vabilo na dvorni ples pa ni čast, ki doleti lahko vsakogar. Zato pomeni ta prireditev za člane beograjske elite dogodek prve vrste.

Kljub temu so bili zastopani na dvornem plesu raznovrstni krogi. Povabljeni so bili razven diplomati, ministrov in drugih uradnih dostojanstvenikov politiki, učenjaki, umetniki, visoki uradniki, oficirji, dijaki, industrijalci, trgovci in ugledni reprezentanti drugih stanov in poklicev.

Gosti so jeli prihajati ob 9, zvečer. Pred kraljevskim dvorcem se je ustavljal avtomobil za avtomobilom, ekipaža za ekipažo, fijaker za fijakerjem. Če bi se bili postavili vsi ti vehikli drug za drugega, bi bila vrsta dolga nad 2 kilometra.

V vestibulu prvega nadstropja je zagledal gost vse polno gala uniform. Stal je pa tam tudi policijski šef, ki je revidiral z eleganco, tako, da tega niti opaziti ni bilo, vstopnice ter pošiljal goste najprej v garderobo na desno, nato pa v dvorano na levo. V enem izmed kotov vestibula je stala lepa miza, krog nje pa mladi oficirji od kraljeve garde, ki so izročali z gracioznostjo damam plesne rede ter jih vodili v veliko dvorano.

Kamor je gost pogledal, povsodi je videl samo eleganco, lepoto, razkošje. — Gospoda se je neprestano pozdravljala med seboj.

To je trajalo skoro dve uri. Dvorana se je med tem napolnila in vsi pogledi so se jeli nestrpnost obračati proti mali dvorani, od koder je imel priti kralj s svito. Razgovori so postajali živalnejši. Moška in ženska fronta sta se jela druga drugi približevati, kot da hočejo gosti začeti plesati brez kralja. Tedaj pa je dal dvorni maršal z roko znamenje in gospodje so stopili v svojo vrsto, dame pa v svojo.

Točno ob 11. je dal dvorni maršal tri znamenja s sabljo ter naznačil prihod kraljeve dvojice z besedami: »Njihova veličanstva«. V dvorani je nastala tišina. Vsi pogledi so se obrnili proti mali dvorani in v trenutku sta se prikazala kralj in kraljica. Kralj je bil oblečen v generalsko galauniformo, kraljica pa je imela na sebi krasno toaletno od zlatega brokata, v laseh diadem od briljantov in smaragdov, okrog vratu pa velik kolje od briljantov, ki ga je dobila od kralja kot poročno darilo. V njenem spremstvu sta bila princ Pavle, v uniformi gardnega kapetana in princezinja Olga v beli svileni obleki. Za njima je korakal kraljev adjutant s soprogo, ministri in inozemski poslaniki, vsi s soprogi.

Ob kraljevem prihodu so se vsi prisotni globoko priklonili, orkester pa je zaigral SHS himno. Ko je bila himna končana, je zaigral orkester »srbijanko«. Kralj in kraljica, princ Pavle in princezinja Olga ter zastopnik predsednika vlade so zaplesali kolo, ki so se mu pridružili diplomati, ministri in gosti. Nato so se plesali moderni plesi.

Ob polnoči je bil otvorjen bufet. Bufeta sta bila pa pravzaprav dva: Eden za kraljevsko dvojico, njeno svito ter za ministre, diplomate in njihove soproge, drugi pa za goste. Bufet je bil razkošen. Bilo je vseh najfinjših stvari toliko, da bi bilo zadostovalo še za 1300 gostov. Vsa posoda je bila v dvornem bufetu pozlačena, v bufetu za goste pa posrebrena. Vsak predmet nosi kraljev monogram. V bufetu ostane vsak lahko kolikor časa hoče, oficijelno traja eno uro, nakar se prične zopet ples. Nekateri so ostali rajši še po eno uro, dve, ali pa sploh do konca v bufetu. Največji je bil naval na cigarete, kajti na dvornem plesu se pušijo dvorne cigarete s kraljevimi inicialkami. Bili so gosti, ki se niso zadovoljili samo s tolikimi svalčicami, kakor so jih mogli popuščiti, temveč, so se preskrbeli z njimi še za drugi dan, ali pa so jih vzeli, da so jih podarili drugi dan znancem in prijateljem, ki niso bili na dvornem plesu.

Ob 2. je kraljeva dvojica odšla. Tedaj se je razvila med gosti intimnost. Ministri in diplomati so prišli v veliko dvorano, drugi gosti in njihove dame pa so hodile v malo. Dasi so jeli gosti odhajati polagoma že po odhodu kraljevske dvojice, so ostali zadnji gosti do 5. zjutraj.

Tu se špegelaj brumna duša, kadar tebe tajfel skuša!

Narodni gospodar.

Javno vprašanje na delegacijo ministrstva financ. Ob priliki žigosanja bivših avstrijskih bankovcev se je večim denar zaplenil, ker ni bil že preje pravilno žigosan ali pa se je samo sumilo, da ni žigosan. Vsem, ki se je denar odvzel, so se dala neka potrdila. Vprašamo, ali so onim, ki so jim bili bankovci zaplenjeni, dali kako odškodnino, ako ne, ali je mogoče, da se jim škoda povrne?

O krošnjarstvu. (Dopis.) Pred nekaj dnevi so prinesli takozvani demokratični listi članek o krošnjarstvu, kjer je bilo na zadnje omenjeno, da bi bilo treba krošnjarstvo sploh odpraviti. Tu se zopet vidi demokratičnost naših demokratov, ki bi, če bi imeli moč, na mah uničili na tisoče eksistenc. Ni še dovolj socialne bede in brezposelnosti. Koliko je tudi po mestih trgovcev, ki imajo po več so-trudnikov ravno vsled prodaje krošnjarjem in tudi ti, kakor dotični trgovci, bi prišli ob zaslužek. Sejmarji so tudi ene vrste krošnjari. Ali naj bi tudi te odpravili? Ali ni vsak človek rojen za to, da se pošteno in kakor zna in ve preživi? Kje pa naj najdejo n. pr. Dalmatinci kos kruha, če se jim krošnjarenje prepove? Njihova zemlja ne more vseh rediti. Amerika je zaprta. Bolj gostoljubna od naših demokratov je Francija in celo Nemčija, kjer smejo krošnjariti; a pri nas naj bi ne smeli? Res je med njimi, kot se tudi med trgovci dobi, izrodov, a te naj čuva in nadzira oblast, saj je za to tu. Posebno na deželi Dalmatinci trgovcem ne delajo nikake škode, saj prodajajo drobnarije, ki jih trgovci večinoma niti nimajo, ker se v glavnem bavijo z špecerijo. Gospoda demokracija! Ali bi Vi bili tako demokratični in vsem uničenim eksistencam preskrbeli drug zaslužek? Nekdo!

O pobiranju davkov. Če primerjamo številke, nam v državnem proračunu predpisanega davka s številkami, ki jih naša davčna uprava v resnici od nas izterja, vidimo, da naša davčna uprava od nas mnogo več, celo po dvakrat več izterja, kakor to določa državni proračun. Zato ni prav, če se jezimo na državno upravo in na Srbe, ki nas hočejo izmozgati, ampak krivici nas neozno izterjavanje davkov sede vsepovsod pri nas doma, ne pa v Beogradu. Če bi pri nas izterjali samo to, kar določa državni proračun, bi bili Slovenci lahko čisto zadovoljni.

Boj zoper analfabetizem (nepismenost) v naši državi je pričel naš prosvetni minister Radić, za kar mora biti hvaležen vsakdo, komur je blaginja ljudstva pri srcu. Doseglo pa se ne bo tako dolgo ničesar, dokler se ne bo izvrševala šolobveznost v vsej državi strogo. Število naših analfabetov ne odgovarja namreč pomanjkanju šol v naši državi, nego je večje, ker ne marajo pošiljati zlasti v južnih de-

lih naše zemlje svoje dece starši v šolo, ampak se odkupujejo rajši v nesrečo svojih otrok z goskami, jajci in podobnim. Med bojivnike zoper analfabete bi se moralo pritegniti pri nas na vsak način tudi vojaške oblasti, ki bi morale vpeti pri vseh svojih edinicah analfabetske tečaje. Od vojakov bi se ne smel vrniti domov nikdo nepismen. Kdor pa je za pismenost preveč zaostal, ta tudi ne more biti dober za vojaka. Nikakor bi se ne smeli uporabljati pri vojakihi nepismeni ljudje za dela najnižje vrste ter odločevati od vsake, deloma tudi vojaške izobrazbe. Tako je delala Avstrija, a ne sme Jugoslavija. Na jasnem si tudi moramo biti, da ni še dovolj, ako naučimo koga pisati in čitati. Vsakdo, kdor zna čitati, mora v resnici tudi čitati dobre knjige in si nabirati iz njih znanja in dobrih nauk za življenje. Ljudi je treba torej navajati k čitanju, kar naj bi delale naše kulturne in politične organizacije, ki naj bi imele v svojem programu vedno tudi prosvetno nalogo. Kaj pomeni prosvetljenost naroda, so nam med Slovani najboljši zgled Čehi, ki so najbolj prosvetljeni, zato pa tudi najpremožnejši slovanski narod.

Stroj za čiščenje detelje je pretečeni teden začel poslovati na kmetijski kontrolni in poskusni stanici v Mariboru, Vrbanova ulica. Stroj je sistema Röber v Wuthi in očisti na uro približno 50 kg deteljnega semena. Za Maribor je to lepa pridobitev, ki bo koristila kmetu in semenskem trgovcu. Znano je, da se najboljše deteljno seme prideluje v območju Pohorja, vsled česar se priporoča, da se kmetovalci slovenjgraškega in prevaljskega okraja poprimejo v večji meri pridelovanja deteljnega semena!

Licencovanje bikov v mariborski oblasti se letošnje pomlad vrši že prav vzgodaj in sicer od 10. februarja do 1. aprila t. l. Bikorejci in občine naj se zavedajo, da je to najvažnejše sredstvo za trajno izboljšanje govedoreje v naših krajih in naj skrbijo za to, da bodo prignani vsi biki, ki se nameravajo rabiti za plemo, pred komisijo, ki bo dobrim živalim dajala dovoljenje za pripuščanje, slabe bo pa odklanjala.

Premovanje plemenske živine pomurske pasme se vrši dne 18. februarja t. l. v Špitaliču pri Konjicah. Dosedanje skušnje uče, da je v tem goratem kraju najlepša živina konjiškega okraja. Vsled tega postoji namen, da se najboljša živina pregleda in popiše ter da se bodo stalno vodili zapisniki o hasnovitosti živine, osobito v pogledu mlečnosti krav. Le od najboljših krav se bo zarod rabil za nadaljnji razplod. — Ob tej priliki se ustanovi stalni krajevni živinorejski odsek kmetijske podružnice v Konjicah, ki bo imel nalogo ukrepati vse potrebno, da se dragoceni

živinski material stalno izboljšuje in da se najboljša kri kolikor mogoče hitro širi med narodom. Za prireditve vlada veliko zanimanje v okolici, kar lahko sklepamo s tega, da so votirale okoliške občine lepe zneske v obdarovalne namene. Premovanje se vrši za občine Tolsti vrh, Bezovica, Žiče, Loče, Laže in Šentjernež. Ta prireditve nam je lep vzgled, kako se z dobro voljo krajevnih faktorjev da mnogo dobrega storiti za napredek kmetijstva. Prireditvi želimo obilo uspeha!

Poštna zveze v Sloveniji. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja trgovska, industrijska in obrtna podjetja na seznanje poštne zveze cele Slovenije, ki ga je izdala v obliki brošure Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani. Iz te brošure so razvidne razdalje med posameznimi kraji, obenem pa je v njej povedano, med katerimi kraji se vzdržuje redna poštna vožnja. Knjižici, ki stane 20 Din, je priložen pregleden prometni zemljevid Slovenije. Naroča se pri Narodni in Jugoslovanski knjigarni, kupi pa tudi lahko pri ekonomatu poštne direkcije in pri poštini uradih.

Tržne cene v Ljubljani. 1 kg govejega mesa Din 15 do 19, jezika, jeter, ledic, možganov 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, loja 7.50 do 13, teletine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, prašičjega mesa 20 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 22.50 do 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 5.70, slanina 19 do 22, masti 26 do 27.50, šunke 35, prekajenega mesa 29 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 6 do 8, krakovskih in debrecinskih klobas 40, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 32 do 40, pol prekajenih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30. Kokoš 25 do 35, petelin 30 do 40, raca 20 do 30, domač zajec 8 do 25. 1 kg krapa 26 do 32.50, linja in ščuke 25 do 30, sulca 50, klina 13.50 do 15, mreke 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega 50 do 55, masla 45, bohinskega sira 35, sirčka 9 do 10, par jajčkov 2.50 do 3.25. 1 kg belega kruha 6, črnega in rženega 5. 1 kg jabolk 4 do 8, eno pomaranča 1.50 do 2, limona 0.75, 1 kg rožičev 10, fig 10 do 16, dateljnov 25, orehov 12, luščenih orehov 35, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 16. 1 kg kave 40 do 76, pražene kave 56 do 100, kristalnega sladkorja 13.75, sladkorja v kockah 15.25, kavine primesi 20, riža 10 do 12, liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, 1 kg soli 4.50, celega popra 52, mletega 54, paprike 20 do 56, testenin 9 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75, 1 kg pšenične

moke št. 0 5.75, št. 1 5.25, št. 3 4.50, št. 5 3.75, št. 6 3, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, cirobov 2 do 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 4.50, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 5. 1 q pšenice 350 do 360, rži 260 do 290, ječmena 240 do 260, ovsa 245 do 260, prosa 275 do 300, koruze 215 do 225, ajde 300 do 325, fižola 350 do 360, graha 400 do 500, leče 600. 1 q premoga 40 do 46, 1 kub. meter trdih drv 160 do 180, mehkih 100. 1 q sladkega sena 75 do 80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50. 1 kg endivije 20 do 25, motovilca 22 do 28, radiča 12 do 18, poznega zelja 2 do 2.50, rdečega zelja 4 do 6, kislega zelja 2.50 do 3, ohrovt 3, karfiol 7 do 9, kolerab 8, kolerab podzemljic 0.75 do 1, špinat 15 do 20, čebule 2 do 3, česna 15, krompirja 1.25 do 1.50, repe 0.50 do 1, kisle repe 2 do 2.50, korenja 0.75 do 4, peteršilja 12, zelenjave za juho 8.

Mariborski tržni dan dne 23. januarja 1926. Slaninarjev je bilo to pot 77 in to je bil vzrok, da so cene slanini padle in sicer se je meso prodajalo po 20 do 30 dinarjev, toda slanino so prodajali po 20 do 22, popoldne še celo po 17 do 17.50 Din in v večjih količinah še ceneje. To je vplivalo tudi na domače mesarje, kateri so cene kolikor toliko znižali, dva mesarja sta celo prodajala govedino po 9, teletino pa po 12.50 do 15 Din za 1 kg. Perutnine je bilo okoli 200 komadov, katera se je prodajala povprečno po 30 do 120 Din komad. — Domači zajci 15 do 50 Din komad. Divjih zajcev ni bilo. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje. Krompir 8 do 8.50 Din mernik (7 in pol kg), glavata solata, zeljnate glave 3 do 5 Din. Karfiola 3 do 14 Din komad, kislota 3.50 (v trgovini 2.50), kislota 2 Din 1 kg, čebula 1.50 do 6.50, česen 13 do 14 Din venec, jajca 2.25 do 2.50 (kmetice jih prinašajo v mesto, kjer zahtevajo 1.50 Din za komad), sirček 1 do 10 Din hlebec, mleko 3 do 3.50, smetana 14 do 16, oljčno olje 30 do 50, bučno olje 26 do 28 Din liter, maslo 43 do 50, kuhano 50 do 60 Din 1 kg. Jabolka 5 do 10 Din 1 kg, med 25 Din 1 kg, datelji 25 do 50 Din 1 kg, limone 0.75 do 1.50, pomaranče 1 do 2.50 Din komad. Lončena in lesena roba: 1 do 1.50, tesane sanke 100 do 220 Din, brezove metle 2.75 do 5.50 Din komad. Največ je bilo lesenih škafov, jerbason in brezovih metal, kakor tudi več iz slame izdelanih podnožnih slamnec.

Vrednost denarja. Plača se za 100 lir 228.50 Din; za 100 avstr. šillingov 800.— Din; za 1 dolar 56.50 Din; za 100 čeških kron 168.— Din; za 100 francoskih frankov 214.— Din; za 100 švicarskih frankov 1094.— Din; za 1 nemško zlatomarko 13.50 Din.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v
tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
Račun poštne hranilnice št. 14257. — Brzjavke „KMETSKIDOM“.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

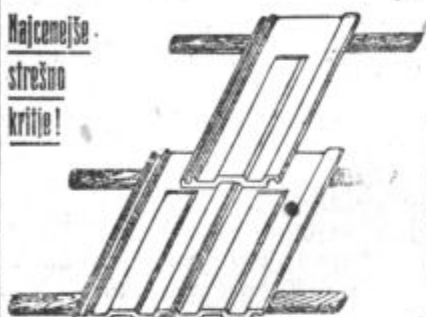
V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poroštvu,
zastavi premičnin in vrednostnih papirjev. —
ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.
POSLOVNE URE: od 8.—12^{1/2}, dopoldne in od 3.—4^{1/2}, popoldne.

Združene opekarne d. d.

Najcenejše
strešno
kritje!

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13
preje
Vidic-Knez
tovarne na Viču in Brdu
nudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše preizkušene
modele strešnikov z eno ali dvema
zarezama kakor tudi bobrovec (bi-
ber) in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba!
Stakleni strešnik vedno v zalogi.

Telefon 913

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa
so le **Josip Petelinc-a**

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Gritzner, Phönix in Adler**
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen
Večletna garancija — Delavnica na razpolago

Največje vrtnarsko
podjetje v Jugoslaviji

VRT Džamonja in drugovi,
dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih
dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in
vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ame-
riških podlogah, kakor tudi cepe in pod-
loge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospo-
darskih rastlin. Cvetje v loncih in razno
okrasno grmovje in drevje imamo celo leto.
Zahtevajte cenike.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, voino,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletna
potrebščina za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje
v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.
Na veliko in malo!

KUPUJEMO

zlatu, srebru, platinu, srebrni
denar, staro zobovje I. t. d.
TOVARNA ZA LOČENJE
DRAGIH KOVIN
Ljubljana, Sp. Šiška
Sv. Jerneja cesta št. 8.

ZAHVALA.

Za nebrojne izraze iskrenega sočutja, ki so nam došli ob priliki
prebriske izgube naše iskreno ljubljene hčerke in sestrice

Pepike,

dijakinje ženskega učiteljskega v Mariboru

se vsem, ki so jo spremili k večnemu počitku, najpristrčneje zahvalujemo.
Ponovna zahvala čč. duhovščini, cenj. učitelstvu ter šolski mladini,
g. ing. Lupši za ganljiv govor in domačim pevcem za žalostinko.

Mala Nedelja pri Ljutomeru, 1. februarja 1926.

Žalujoča rodbina Miholič.

IVAN JAX IN SIN

Lj bliana, Gosposvetska c. 2

Najboljši šivalni in pletilni
stroji. Izborna konstrukcija in elegantna
izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena
leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno.
Posamezni deli koles in šivalnih strojev.
Desetletna garancija. PISALNI STROJI
„Adler“ in „Urania“.

Kolesa iz prvih tovarn
„DÜRKOPP“, „STYRIA“,
„WAFFENRAD“, „KAYSER“

Najboljši švicarski ple-
tilni stroji na svetu

znamke **DUBIED**
za obrt in industrijo. — Edina
tovarniška zalogu za Slovenijo.
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

TRTE

cepljene na podlagi rip-
portalis, kakor: veliki
rizling, ranfol in tronte,
nudi po zelo ugodni ceni
1 Dln za komad.

FRANC RAUŠL
KUKOVA, p. Juršinci pri Ptou.

Krojači, šivilje in nešivilje
s 1. februarjem pričetek

krojnih tečajev

Razpošiljanje in izdelo-
vanje krojev po merah
Krojni pouk s pošto
poštom učnih risb.

Dipl. krojna šola, Star-
trg št. 19/1, Ljubljana

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

izdelujejo:

tu bine, centrifugalne in batne sesalke (Garwens sesalke), stroje za obdelavanje lesa kakor jarmenike, cirkularne žage,
skobelne stroje itd., kompletne naprave za mizarske delavnice in razne specialne stroje, mlinske naprave, vinske
stiskalnice, transmisije, zvonove, vodne in parne armature, ognjegasne brizgalnice.